

Strokovna poročila—

Francoski senat je uzakonil delovno pogodbo med Francijo in Jugoslavijo

»Izseljenski vestnik« je v svoji 4. letošnji številki priobčil članek pod naslovom »Francoski senat je uzakonil delovno pogodbo«. Ker je članek zelo važen in bo zanimal tudi naše rudarje in delavsko javnost sploh, ga v celoti ponatiskujemo.

Te dni smo bili obveščeni, da je končno ratificiral (uzakonil) »Pogodbo o delu in pomoči«, sklenjeno leta 1932, med Francijo in Jugoslavijo, tudi francoski senat. Parlament jo je že pred meseci ratificiral. S tem je pogodba dobila šele potrebno pravno veljavnost in se bodo njena določila mogla začeti izvajati. Kar osem let je preteklo, preden so naši izseljenci v Franciji dobili to zanje tako važno pogodbo.

V juliju 1932 so pooblaščenim zastopniki obeh držav, za Jugoslavijo gospod M. Spalajković, izredni poslanik pri predsedniku republike Francije in gospod Edvard Heriot, predsednik ministrskega sveta in minister za zunanje zadeve v Franciji, podpisali »Pogodbo o delu in pomoči«. Jugoslavija je to konvencijo že leto kasneje v narodni skupščini in senatu ratificirala. V Franciji pa se je z ratifikacijo te pogodbe odlašalo do letos.

Kaj so dobili s to pogodbo naši delavci, izseljenci v Franciji? Preobširno bi bilo, da bi navajali vse člene pogodbe, toda v glavnem je vendarle potrebno, da navedemo nekatere važne odstavke.

Predvsem je v pogodbi dogovorjeno, da Francija ne bo delala ovir našim delavcem, ki bi želeli priti v Francijo na delo, pa naj bo to v industriji ali v kmetijstvu. Prav tako je dogovorjeno, da bosta obe državi dali tako delavcem, kakor njihovim svojcem, to je ženam in otrokom, vse potrebne administrativne olajšave. Prav tako ne bosta pobirali nobenih taks ob izdajanju viz za potne liste, kakor tudi, da bodo diplomatska in konzularna zastopstva vidirala ali legalizirala vse potrebne dokumente, ki zadevajo izseljence, in to brezplačno.

Vsi delavci, ki bi bili sprejeti na delo v Franciji, morajo biti sprejeti na podlagi delovne pogodbe, katera je bila istočasno s to konvencijo sprejeta, prav tako tudi te pogodbe ne smejo obsegati nobenih določb, ki bi nasprotovale določbam te konvencije.

Delavci, ki se izselijo v Francijo in delajo tam, pa naj si bo to v industriji ali kmetijstvu, imajo pravico ob enakem delu do enake mezde, kakršno prejemajo domači delavci, zaposleni pri istem podjetju. Če pa ni delavcev iste kategorije, pa normalno in običajno mezdo delavcev iste kategorije v pokrajini, v kateri so zaposleni. Nadalje so delavci-priseljenci izenačeni z domačimi delavci tudi v pogledu ravnanja v vsem, kar zadeva uporabo zakonov, po katerih se ureja delovni pogoji in zavaruje higiena ter varnost delavcev. Ta enakost se razširi tudi na vse tiste določbe, kateri bi utegnili ena ali druga država v pogledu delavske zaštite še izdati, to se pravi: tudi na vse tiste zakone o delavski zaščiti, ki bodo izšli po ratifikaciji te pogodbe. Prav tako so naši delavci enakopravni s francoskimi delavci, kar zadeva brezposelnost. V tem primeru uživajo ena-

ke koristi in imajo enake pravice do ustanov za zavarovanje za nezaposlenost, kakor francoski delavci. Koristi, o katerih je govor v tej konvenciji, so v Franciji podpore, ki jih dajejo sindikalne blagajne in blagajne za vzajemno podpiranje ob nezaposlenosti, ter občinski in okrožni skladi za nezaposlenost, ki jih subvencionira država. Prav tako se izenačujejo naši delavci z domačimi delavci v vseh pravicah, ki so določene po francoski zakonodaji glede na odškodnino za nezgode in poškodbe pri delu. Konvencija pa k tej stvari pravi, da je treba točnejše določbe za izvajanje urediti s posebnim sporazumom.

Vse pritožbe delavcev, kolikor zadevajo delovne in življenjske pogoje, ki jih dajejo delodajalci, so lahko zastavljene v slovensčini ali srbohrvaščini in jih je treba poslati neposredno po diplomatskih ali konzularnih oblastvih pristojnim oblastvom, ki so dolžna skrbeti, da se izvrše potrebne poizvedbe in se zadeva čim prej ugodno reši.

Končno določa pogodba, da morata obe državi pogodnici čim prej izmenjati ratifikacijske listine in da konvencija stopi v veljavo, brž ko obe državi pogodbo po svojih predstaviteljih ratificirata. Konvencija traja 1

Organizirano in neorganizirano delavstvo

Ko se danes organiziran delavec poglavlja v delo svoje strokovne organizacije in razmišlja o njenih uspehih in neuspehih, pride do zaključka, da je danes borba za obstoj in boljše življenje delavca res teška in zahteva od delavstva mnogo volje, izobrazbe in izkušenj v organizacijskem življenju. Ko delavec to razmišlja in vidi koliko zaprek in težav se stavi že organiziranemu delavcu v borbi za boljši kos kruha, spozna, kako zelo je zastopano neorganizirano delavstvo. Izkušeni strokovničarji vedo, koliko truda in borb, ki so se vlekli tudi več let, je moralo prestati, preden so bili doseženi prvi uspehi, in koliko truda je bilo treba, preden so se ti že doseženi uspehi še izboljšali.

Vsak zaveden strokovničar danes ve, da so ravno neorganizirani delavci velika rana v delavskem gibanju, ki je vsak dan bolj boleča. Če že organiziran delavec z veliko težavo izboljšuje svoj delavski položaj, je prav gotovo res, da so neorganizirani delavci prav na milost in nemilost prepuščeni poljubnemu izkoriščanju delodajalca. Sleherni delodajalec se dobro zaveda, da z neorganiziranim delavcem lahko postopa kakor se mu zljubi in kakor mu to marekuje njegove kapitalistične koristi. Neorganizirano delavstvo se še vedno vse premalo zaveda resnosti strokovne organizacije in vse preveč podcenjuje strokovno delo nevedoč, da je strokovna organizacija edina pot, po kateri se lahko pride do izboljšanja delavskega položaja, ki je danes vse prej ko rožnat. Neorganizirano delavstvo je danes največja zapreka večkrat slabim uspehom raznih mezdskih gibanj. Prav lahko danes dokazemo, da so velikih neuspehov v mezdskih gibanjih bolj krivi neorganizirani delavci kakor pa podjetniki. To

leto dni in se obnavlja molče. Odpoved pa je treba dati tri mesece pred iztekom vsakega roka.

O priliki podpisa te pogodbe je bil podpisan tudi poseben zapisnik, v katerem je bilo določeno naslednje:

Z naknadnimi konvencijami in sporazumi, ki naj se izdajo čim prej, je treba pričeti preučevati vprašanje o enakosti ravnanja z državljani obeh pogodbenih strank glede socialnega zavarovanja vobče.

Vse dotlej, dokler se pogodba ne ratificira, pa stopijo praktični pogoji za nabiranje delavcev takoj v veljavo. Konvenciji sta priložena tudi obrazca pogodb tako za zaposlitev jugoslovanskih kmetijskih delavcev kakor tudi za jugoslovanske industrijske delavce. V teh pogodbah se v glavnem ponavljajo določbe, ki jih vsebuje konvencija. Tako pogodbo pa mora imeti vsak delavec, ki gre na delo v Francijo. Vsebinsko teh pogodb bomo objavili prihodnjic.

Iz tega sledi, da bodo sedaj slednjič vendarle naši izseljenci v Franciji postali enakopravni z domačimi delavci, oziroma bodo imeli iste pravice kot jih imajo priseljenci drugih držav, kakor na primer Poljske, Češke, Italije itd. Nedvomno je to za naše izseljstvo v Franciji izrednega pomena in velike važnosti. Kakor je Družba sv. Rafalea skupno z Izseljensko zbornico doslej stalno intervenirala pri naših oblastvih, da naj dosežejo ratifikacijo te konvencije, tako bo storila tudi v bodoče, da bodo naši izseljenci prišli do svojih pravic. V tem pogledu bo seveda treba še mnogo dela in tudi raznih intervencij, da bo stvar začela pravilno poslovati.

J. Rozman.

KID in draginjske doklade

V nedeljo 7. t. m. se je vršil zaupniški zbor naše skupine, ki je obravnaval vprašanje draginje in naših plač ter stališče podjetja k temu vprašanju. Navzoči so se zgražali nad postopanjem KID, ki se zviža na vse strani, da bi ji me bilo treba dati zahtevanih draginjskih doklad. To je že naravnost škandalozno, da po sedmih mesecih stalno naraščajoče draginje podjetje draginje ne prizna, temveč nam hoče sugerirati, da so se nam plače povečale še za več kot pa draginja. In to pri vsej krasni konjunkturi, ki jo podjetje ima. Proti javnosti si hoče kriti hrbet z objavljanjem indeksa v svojem glasilu. Ta indeks pa je zelo pomanjkljiv, saj celo vrsto potrebščin sploh ne navaja. Če bi nam dopuščal prostor, da bi objavili indeks resnične potrošnje jeseniškega kovinarja, bi se pokazalo, da je precej drugačen od indeksa KID, čeprav je njihovega delal študirani človek, ki pa ni nikoli živel po njem, našega pa nam narekujejo potrebe in način življenja. Potem je tukaj še problem kašte KID. Delavstvo je ni zahtevalo, če so jo oni osnovali — svobodno jim, ne bodo pa nam diktirali, da mora vsak delavec tam kupovati, ker živimo v državi s svobodno trgovino. Za tistih nekaj tisočakov, ki jih doplačajo pri Kašti, jim ostanejo v žepu lepi desetstičaki, katere bi nam morali plačati na račun draginje. Zato delavstvo ne more upoštevati izmotavanj podjetja in hoče na vsak način doseči draginjske doklade. Vsa modrovanja in strokovnjaško sestavljene številke jim ne bodo pomagale. V tem oziru bo delavstvo vseh organizacij in tudi neorganizirano nastopilo enotno. O tem ni dvoma! Pri raznem taktiziranju se delavstvo že cepi, pri vprašanju kruha in obstoja se pa ne bo. Naj podjetje enkrat že jasno izjavi, ali da ali ne. Saj imamo še druga pota, da si to priborimo, ne samo take razprave, na katerih zastopnik podjetja ustavlja zastopnika organizacije v njegovih izvajanjih, češ »da je to za macke«.

V torek 9. t. m. so se sestali zastopniki vseh štiriht organizacij in so vsa ta vprašanja na podlagi navodil, danih od članstva, ponovno preučili in poslali podjetju vlogi z zahtevo po takojšnjih razgovorih. Če bi ti razgovori ne bili uspešni, bomo takoj napravili nadaljnje korake, ki nam jih dovoljuje zakon. Odnehati ne bomo, toliko zavednosti in borbenosti je še vedno v jeseniškem kovinarju, da na pol pota ne bomo odstopili.

precej navezan na svojo zemljo, ki jo še po malem obdeluje, drugače gleda na delavski problem kakor tisti delavec, ki je odvisen zgolj od tega, kar zasluži v tovarni. Tudi značaj onega delavca, ki je povsem delavec, se precej razlikuje od značaja tistega delavca, ki je še včeraj delal doma na posestvu. Kot narod z mlado industrijo se še ne moremo primerjati s tistimi narodi, ki imajo že staro industrijo in imajo tudi delavstvo, ki je s to industrijo zraslo in postalo zgolj industrijsko delavstvo. To delavstvo tudi drugače pojmuje delavske strokovne organizacije, ker je že davno prišlo do prepričanja, da se delavske razmere ne dajo drugače urejati kakor ravno po strokovni organizaciji. O tem nas danes lahko učijo vse industrijske države od največjih do najmanjših. Čisto naravno je, da Slovenci vedno bolj postajamo industrijski narod, ker naša sama zemlja ne more preživljati.

Tako nastaja vsak dan bolj važno vprašanje slovenskega delavstva in njegove strokovne organizacije. Je pa strokovna organizacija zgolj delavska stvar. Tu vidimo drug vzrok nezanimanja delavstva za strokovno organizacijo, ki ga je predvsem kriva naša meščanska vzgoja in izživljanje v raznih političnih strankah, ki jim je cilj vzgojiti delavstvo tako, da bo manj odporno nasproti izkoriščanju podjetnika, ki bo vdano in slepo pokorno.

Organizirano delavstvo se je že precej oteslo meščansko političnega vpliva in tudi uspehi niso izostali. Na naš delavcih samih je, da tudi tisti, ki še stojijo izven strokovne organizacije, spoznajo, da ni drugega sredstva za izboljšanje, kakor da se pridružijo že organiziranemu delavstvu in s tem ustvarijo celoto, ki bo prav gotovo še enkrat odločilnega pomena in ki bo kos svojim nalogam.

S. K.

V kolikor bi ta sredstva ne zadoštovala, naj bi se prispevek tako delodajalcev kot delavcev nekoliko zvišal, in sicer tako, da bi samci in poročeni brez otrok plačevali nekaj več. Vse to je seveda stvar preučitve in predlogov, ki bi ob sodelovanju interesentov, oblasti in organizacij našli primerno osnovo in izvedbo ter rešitev.

JSZ, ki že več let stalno poudarja važnost in potrebo uvedbe družinskih plač ali doklad, je že lani predložila gospodu banu pismem predlog za reorganizacijo bednostnega fonda v izravnalno blagajno, iz katere bi očetje s številnimi otroki prejeli družinske doklade.

Ta akcija je spričo navedenih dejstev in razmer, v katerih se nahajamo, tako važna, da z njeno izvedbo ni odlašati niti dneva. Tu ne gre za nobena prestižna, niti politična vpra-

šanja. Tu gre samo za ohranitev narodovih sil, da bodo sposobne graditi našo majhno slovensko domovino.

Poleg tega pa je to tudi povsem v duhu naših krščanskih socialnih načel, za katerih izvedbo v vsem javnem in zasebnem življenju smo dolžni, da se kot kristjani borimo z vso odločnostjo.

Vse za družino, mora biti želja in zahteva, ne samo delavcev in prizadetih, marveč vseh, ki o narodovi usodi kakor koli odločajo.

Nič odlašati, kajti vsi potrebni predpogoji so tu. Treba je samo pristopiti k uresničenju tega za slovenski narod tako važnega vprašanja. To bo tudi gotovo poročstvo delavstvu, pa tudi vsemu narodu, da bo imel od njih veliko moralnih in gospodarskih koristi.

Jožko Rozman

Do naših krajev

Trbovlje

Lepo uspeli občni zbor je predzadnjo nedeljo obiskal sam predsednik centralne JSZ tov. Srečko Zumer. V lepem govoru nam je razložil delo JSZ in zakaj se nasprotniki zaganjajo v njo, ker kot prava krščanska organizacija zahteva za delavce vse pravice, ki so dane vsemu človeštvu, ne pa samo nnekaternikom. Zato smo od vseh, ki tako ne mislijo, zatirani. Naš občni zbor je tudi dokazal, da je naša skupina nezlomljiva, pa naj se vetrovi od leve in desne v njo zaganjajo. In prav v zadnjem času smo dokazali, da ima z nami računati v delavskem gibanju vsak, ki misli voditi pravo delavsko borbo za obstoj rudarskega življa. Na tem občnem zboru so tovariši izjavljali, da bomo v prihodnje na vse napade odgovarjali samo s pravim delom za rudarje, ker smo prepričani, da se bodo kmalu vsi napadi in podtikanja naši organizaciji razblinila v nič. Vedno ostane le pravo delo, katerega slej ko prej nasprotnik uvidi, kakor ga uvidi delavstvo samo. Toliko podtikanja in neresničnih stvari, katere je naša organizacija doživela v minulemu letu, jih ni še nikoli doživelo kako delavsko gibanje. Kljub vsemu temu pa smo lepo napredovali na članstvu in na ugledu organizacije.

— Že spomladi so nam peli nekateri pogrebni pesem, pa smo še živi in bomo živi ostali, kljub grozjam, da bomo v kratkem razpušeni, kljub temu, da se nas označuje za ostarele in nezmožne, smo dokazali, da znamo delati. Pri dvojnih volitvah smo obdržali tisto, kar je za vedno naše, če so volitve vsak mesec. To smo obdržali in dobili zato, ker smo za delavstvo delali. Mi nismo vodili politične strankarske politike in govorili, kdo je bolj ali manj krščanski, marveč delali po načelih dostojanstva in tako vršili strokovno delo za delavstvo, zato je delavstvo v velikem številu dalo naši organizaciji zaupanje. Doživljali smo pa od ljudi, ki mislijo, da bomo delali po njih komandi, kar ni v korist delavstvu, še manj pa skladno s krščanskimi načeli, da nam bodo oni naše glave natikali po svoje, da bomo še naprej tisto kolo, ki mora voziti delavstvo v njen hram. Temu smo se mogli vendar enkrat odpovedati in začeti voditi čisto strokovno delo. Če bi to mi prej storili, bi bilo za nas in delavstvo, ki je v skupini, gotovo še boljše. Dosledno pa bomo to začrtano pot hodili naprej, kljub grozjam, brez strahu. Vse poštene in dobre delavce pa pozivamo, da nas v našem delu podpirajo za koristi sebe in splošnosti. Mi člani pa storimo vsak svojo dolžnost in se ravnajmo po sklepih občnega zbora, na katere smo tako rekoč prisegli. Pri vsem tem delu naj nam Bog pomaga!

Samo, da smo mi čisti. Uprava bratovske skladnice je na podlagi čl. 113. v zvezi pokojnino trem ženskam, ki so bile uradu javljene, da žive v konkubinatu. Ta člen pravilnika pravi: »Ob zopetni omožitvi zgubi vdova pokojnino z dnem, ko se zopet omoži, in pa v takem primeru pravico do odpravnine svoje enoletne pokojnine. In prav to velja tudi za vdove, ki uživajo pokojnino, a žive v nezakonskem razmerju v skupnem gospodinjstvu več kot eno leto dni.« Naši socialisti pa so tako brihtni, da so v »Delavski politiki« naprtili to krščanskim socialistom, češ: bodite le vi krivi, ker je pravilnik tak. Že sivočasno smo povedali, da so bili vprav socialisti navzoči pri izdelavi tega pravilnika. Zakaj se niso takrat pobrigali, da bi gornje besedilo ne prišlo v pravilnik? Kar pa stori urad bratovske skladnice sam, mu gotovo ne moremo kršč. socialisti prepovedati, če ima to možnost v pravilniku. Ko je bilo na seji to predloženo, so bili socialisti popolnoma tihi in skladni s tem odvzetjem pokojnin. Če jih danes to boli, ne moremo pomagati. Članek v »Delavski politiki« pa se razume še tako, da izgube pokojnino vse tiste, ki žive v skupnem gospodinjstvu, kar pa mi res. Zgubijo jo samo tiste, ki žive v nezakonskem stanju. Če že hočete blati tisti koga, ki ni popolnoma nič kriv, vendar ne bodite tako naivni, da pišete stvari, ki niso skladne s pravilnikom. Če pa ste zvedeli uradno tajnost uprave skladnice, nam pa povejte, kdo je tisti naš bratec, ki je vse to povedal. Vemo pa tudi, da se ravnajo socialistom izdajajo uradne tajnosti, kar se drugim ne.

Na ponavljajoče se napade od strani članov Jugorasa na člane skupine rudarjev JSZ, da ne smejo zahajati v Društveni dom in da jih bomo tam pretepli in ne vemo, kaj vse, svetujemo članom, da tja ne zahajajo. Pretepe obsojamo, ker strokovna organizacija nima tega v svojih pravilih. Kakor smo zvedeli, se takega govorjenja poslužuje najrajši podpredsednik Jugorasa, ki je vse prej kot katoličan. To je dokazal na večer pred volitvami v bratovske skladnice pri gg. Mejaču in Fincu.

Vevče

Delavstvo obratov Združenih papirnic je 29. januarja tega leta po svojih centralnih organizacijah stavilo podjetju predlog za izboljšanje prejemkov, dopustov in uvedbo stanovanjske doklade. Te predloge je motiviralo s tem, da je nastal za papirno industrijo precej boljši položaj, kot je bil v letih gospodarske krize. Ta položaj se je za papirno industrijo izboljšal tudi z uvedbo kartela, ki je poenotil cene, razdelil trg in odpravil škodljivo konkurenco. S tem je tudi odpadel razlog, ki je narekoval podjetju, da je v letu 1937. znižalo mezde. Dalje naveda delavstvo v svojih predlogih, da je draginja porasla več kot pa je znašala v decembru dana draginjska doklada. Iz teh razlogov želi, da pride na podlagi člena 13. kolektivne pogodbe do razgovorov in s tem sklenitve novega dodatka h kolektivni pogodbi. Delavstvo je šlo zelo zmerno pot, ki naj na nobeni strani v tem resnem času ne povzroča razburjenja, zavedajoč se, da bo tudi podjetje tako uvidevno, da reši čim prej to zadevo ugodno za delavstvo. Podjetje se dalj časa ni zganilo. Dne 20. februarja se je vršil prvi informativni razgovor. Dne 1. marca je uprava odgovorila odklonilno, ker v smislu zapisnika od 20. decembra 1939 draginja ni porasla za 10 odstotkov. Organizacije so ponovno pritiskale na ugoditev predlogov. Dne 12. marca je uprava ponovno odklonila predloge s pripombo, da jih zmanjšamo. Organizacije so dne 13. marca vložile pismen odgovor, da predlogov ne morejo zmanjšati, dokler se ne vršijo razgovori, in stavile rok do 23. marca, da naj uprava odgovori jasno, kaj misli. Dne 23. marca je bil zopet odklonilen odgovor, da uprava vztraja na zmanjšanju predlogov. Vršil se je nato posvet zbora organizacij dne 25. marca, ki je z željo, da pride do mirne rešitve tega gibanja, zmanjšal predloge za peto točko glede stanovanjske doklade in če se vrši razgovor najpozneje do 28. marca. To se je sporočilo podjetju. Razgovor se je vršil, pa je bil zopet samo informativen in ni bilo nobenega rezultata. Še isti večer se je vršil sestanek delavstva, ki je bil polnoštevilno obiskan, razen tistih, ki so bili na delu. Po izčrpnih poročilih funkcionarjev je bil

Minki v spomin!

Količevo, 7. aprila 1940.

Minka, tako mlada si nas zapustila, v najlepših letih življenja! Ravno ko si hotela pred oltar, ti je smrt stopila

na pot in namesto pred oltar si morala v grob... Usoda te je iztrgala tvoji materi, kateri si bila hraniteljica. Saj te je mati tako ljubila, storila je vse, da ozdraviš, a ni ti bilo usojeno. Bila si doobra, poštena, zato si bilapriljubljena pri vseh. Temu dokaz je bil tvoj lep pogreb. Prišlo je veliko število tovarišev in tovarišic, ki smo te spremili na tvoji zadnji poti. Minka, prišla je pomlad, ki si jo tako želela, kajti upala si, da ti pomlad vrne zdravje. A glej, ista pomlad te je položila v prezgodnji grob. Marsikatero oko se je solzilo, ko sta se ob grobu poslovila od tebe z ganljivimi besedami tovarišica Bugar v imenu kršč. socialističnega delavstva in tov. Kovac v imenu centralne JSZ. Ker si vedno ljubila petje, so ti tovariši zapeli lepe žalostinke. Minka, počivaj v miru! Tvojim domačim pa naše odkrito sočutje!

soglasno sprejet sklep, da se 1. aprila odpove kolektivna pogodba, če ne pride do zaključka. Če bi se pa razgovori ugodno zaključili, se pa odpoved prekliče. Uprava Združenih papirnic je 29. marca imela sejo in sklenila, da pristopi h konkretnim razgovorom 2. aprila, kar je bilo organizacijam sporočeno 30. marca. Zopet se je vršil posvet zbora organizacij, ki je zaradi nezaupanja, da podjetje zopet ne zavleče za en mesec te zadeve, ki je za delavstvo življenjske važnosti, potrdil sklep sestanka delavstva. Tako je bila po centralni organizaciji 1. aprila odpovedana kolektivna pogodba. Podjetju pa je bila še vedno dana možnost, da se z ugodnim zaključkom odpoved prekliče brez ozira na datum. Podjetje pa je odpoved vzelo na znanje, zato se bo sedaj sklepala nova kolektivna pogodba. Delavstvo ni stavilo novih ali večjih zahtev, kot jih je 29. januarja in na teh vztrajalo. Delavstvo je mirno in bo ta mir tudi ohranilo, če ga ne bodo kakšni neumestni manevri s strani podjetja razburili. Prepričani smo, da bo tudi podjetje storilo vse, da pride skoraj do pogajanj in nove pogodbe.

Kamnik

Naš poziv v »Delavski pravici« št. 13 je ostal brezuspešen. Zaradi tega smo bili primorani tativno prijaviti orožnikom. Pripomniti moramo, da s tem članom nismo imeli namena škodovati ugledu društva »Kamnik« ali g. knjižničarju, ker navedenih stvari nismo izročili v varstvo niti društvu niti g. knjižničarju. Torej ti pri vsej stvari niso nič prizadeti. Pač pa smo to dali v shrambo pomočniku g. knjižničarja v društvu »Kamnik«. On pa je bil dva meseca odsoten in med tem časom se je izvršila tatvina. Zato smo se precej začudili članku v listu »Pod Grintovci«, kjer pisec članka navaja, da so bile navedene knjige v knjižnici in se zaradi nemarnosti nihče ni brigal zanje. Po članku sodeč se še vedno nahajajo tam. Resnici na ljubo pa moramo pripomniti, da omenjeni članek v celoti ne ustreza resnici, ker omenjenih stvari ni bilo v knjižnici niti takrat, ko smo jih zahtevali od pomočnika g. knjižničarja niti jih ni sedaj. V nedeljo 14. t. m. je predsednik skupine osebno vprašal za nje. Pomočnica g. knjižničarja mu je odgovorila, da navedenih knjig ni. Ko smo brali omenjeni članek v »Pod Grintovci«, upoštevajoč ton, v katerem je pisan, in da je vrh tega še neresničen, smo mehote dobili vtis, da je pisec članka nestrno pričakoval prilike, da stopi v akcijo proti JSZ. Ne mislimo, da je namenoma poročal neresnico. Pač pa mogoče v svoji gorečnosti ni imel časa prepričati se o resničnem stanju. — Na našem občnem zboru in na zadnjem članskem sestanku je bilo sklenjeno, da vsak član prispeva 0,50 din na mesec za list KDM. Vse organizacijske zaupnike pozivamo, da pri pobiranju redne članarine poberejo tudi omenjeni prispevek. Članstvo pa prosimo, naj se po možnosti odzove. — Dovolj, tovariš urednik, še nekaj besed o tako imenovani »inteligenci«. Nedavno je šel nek naš tovariš po končanem delu v tovarni v gozd po suhljad. On preživlja s svojim zaslužkom osemčlansko družino in težko kupuje drva. Na potu sreča skupino učitelje iz kamniške šole. Delavec se odkrije in jih pozdravi. Ker pa je bil neobrit in umazan od dela v tovarni ter s košem na ramu, se nobeni ni zdelo odzdraviti. Pravijo, da je pozdravljati olika, odzdraviti je pa dolžnost. Priporočamo malo več srčne kulture. Delavstvu pa več samozavesti! Zavedati se moramo, da smo enakovredni člani človeške družbe. Seveda pa so tudi med izobraženci izjeme.

Dol pri Ljubljani

Delavci »škarparji« pri Savi in Bistrici preživljamo zelo težke čase. Draginja nas je tembolj prizadela, ker nismo doslej še nič uspeli v prizadevanju za zvišanje plač. Poleg tega še letošnja huda zima, ki nam je onemogočila delo ter smo morali veliko število delovnih dni praznovati, medtem ko smo prejšnje zime delali. Torej dva udarca, draginja in zimsko praznovanje. Na dvakratno akcijo, ki jo je na banski upravi pokrenila JSZ, smo dobili odgovor, da se bodo plače zvišale šele z novim preračunom. Sedaj je JSZ že dobila pristanek, da se ponovno vršijo pogajanja za zvišanje plač, ki bodo tudi rodila uspeh.

Dne 28. aprila t. l. bo po prvi svetki maši v Klečah pri »Lenčku« sestanek. Pridite vsi in točno: vsaj do pol 8. ure. Slišali bomo poročilo o doseženem uspehu in kako bo z letošnjim delom ter koliko je za to določenega denarja.

VELIKA VPRAŠANJA SEDANJEGA ČASA

Pariški dnevnik »FIGARO« prinaša 20. marca 1940:

»Jugovzhod Evrope in bližnji Vzhod sta v računu tretjega Rajha neposredno področje izkoriščanja in odskočna deska, s katere misli kreniti prej ali slej proti Aziji. Za Ruse je to najbolj posvečeno področje njihovega zgodovinskega imperializma. Kar tiče Italije, kot je bila tradicija Benetk, gre za zono privilegirane trgovine, zagotovljene z naseljenjskimi »kolonijami«. Za narode pa, ki žive na ozemlju, so ti kraji domovina, iz katere so s težavo zadnje stoletje napravili lastne države, ki jim je danes treba na ta ali oni način ohraniti neodvisnost. — Tri skrbi in cilji vodijo Nemčijo glede evropskega jugovzhoda: nadzorovati in v lastno korist razvijati vse pridelke Balkana, ki so ji potrebni za vzdrževanje vojnih rezerv, medtem, ko poskuša organizirati Rusijo; zavarovati pred zavezniško intervencijo pota, ki po Donavi in Črnem morju ali čez Ukrajino vežejo Rajh z velikimi petrolejskimi področji Kavkaza in Južne Rusije; dobiti časa za ureditev gospodarske in vojaške mreže proti britanskim in francoskim postojankam na Srednjem Vzhodu, da bi odtrgala z zahodnega bojišča del zavezniških sil. Da se onemogoči odpor balkanskih držav proti prevzemu vse njihove proizvodnje s strani Nemčije, zadostuje, da jih izolira od zaveznikov, ki pogosto ponujajo boljše ceno za te proizvode — obenem pa obvezati balkanske države, da demobilizirajo svoje vojne sile. Izolirane in brez vojaške moči — kakšno upanje naj imajo na kak odpor? Da bi obvarovala pred kakršno koli morebitno zavezniško intervencijo Črno morje, Kavkaz in ostala bližnja področja, je potrebno prisiliti Turčijo k nevtralnemu zadržanju, ki bi branilo prehod zavezniškim ladjam skozi morske ožine.«

Belgrajska »POLITIKA« 7. aprila v članku »Nemčija v vojni — nemško preživljanje«:

»Široki sloji sploh malo govore, pred tujcem pa še najmanj. S tujcem ne marajo govoriti o preskrbovanju. Radi poslušajo pripovedovanje o življenju v drugih državah. Namesto odgovora na vaše vprašanje, če morejo zdržati s kartami, vam bo povprečni Nemec največkrat postavil tole vprašanje: Prosim vas, kaj mislite, koliko časa bo trajala ta vojna? Mi mislimo, da bo v šestih mesecih končana...«

ANDRE MAUROIS, francoski pisatelj v knjigi »Umetnost življenja«:

»Da se upostavi prava svoboda — ona je namreč veliko dobro — niso potrebne samo svobodne ustanove, ampak tudi duševna vzgoja. Toliko, kolikor se bomo naučili spoštovati zakonitega voditelja, da prenašamo opozicijo, da poslušamo tudi razloge nasprotnikov in posebno, da dvignemo korist domovine na strankarske strasti in osebne koristi — toliko bolj vredni svobodnega naroda. Svoboda ni človekova nezastarljiva pravica — ona je dobrina — za katero se je treba vedno znova vsak dan boriti.«

CHURCHILL, angleški mornariški minister, v govoru 12. aprila o vojni na Norveškem:

»Mislim, da moramo smatrati v mnogočem nemško mornarico pohabljeno. Ali če pomislimo na brezobzirnost, s katero so nemški kancler in njegovi svetovalci krivili obstoj nemškega brodograja v tem predrznem in smelem podjetju, moremo zamisliti, da je to samo predloga za mnogo večje dogodke na kopnem. Videti je, da smo prišli v prvo odločilno razdobje vojne.«

»OSSERVATORE ROMANO«, dne 13. aprila:

»Nikdar ni brezsmiselna borba za obrambo rodne zemlje. Ta borba predstavlja moralno korist, ki stoji iznad vsakega političnega prilagojevanja, ki bi moglo narekovati prilagoditev položaju. Vsak pošten človek, ki ljubi svojo domovino, gleda s spoštovanjem na male narode, ki so pripravljeni tudi s slabšimi močmi braniti svojo zemljo.«

Profesorji univerze v Montevideu (Urugvaj) so objavili tale proglas:

»Sila smrtno ogroža najvišje kulturne vrednote. Razglašamo vroče obznanje in globoko človečansko složnost z narodi, ki branijo stvar pravice.

Glavna skupščina bolniškega fonda za državno prometno osebje v Belgradu

V dvorani Doma jugoslovanskih inženirjev in arhitektov se je vršila 27., 28. in 29. marca glavna skupščina bolniškega fonda za državno prometno osebje. Glavno skupščino tvorijo na oblastnih skupščinah izvoljeni delegati. Ljubljansko oblastno upravo bolniškega fonda je zastopalo 10 delegatov, in sicer 5 izvoljenih in 5 od železniške uprave imenovanih delegatov. Naloga prvih je, da zastopajo interese in koristi članov bolniškega fonda, drugih pa, da zastopajo delodajalca odnosno železniško upravo.

Med delegati, ki so bili izvoljeni na kompromisni listi, je bil tudi zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze tov. Reberšek. Slovenski delegati zastopajo 13.218 aktivnih železničarjev, skupno z rodbinami pa 25.975 članov. Letošnja glavna skupščina v Belgradu je bila izredno važna. Sprejet je bil predlog o decentralizaciji bolniških fondov. S finančno samoupravo bolniškega fonda posamezne oblastne uprave lahko samostojno razpolagajo s prispevki članov in dotacijo državnih prometnih ustanov, tako da ne bo treba prihranjenega denarja, ki se ni izčrpal v posameznih partijah, pošiljati v Belgrad. S tem seveda prevzamejo oblastne uprave tudi vso odgovornost za prometno gospodarstvo, ker v bodoče ne bo nobenih naknadnih kreditov za prekoračenje posameznih partij (na primer za hranarino, zdravila itd.). Glavna skupščina bolniškega fonda je razpolagala v dnevih zasedanja z mnogimi milijoni dinarjev; tako je bil odooben nakladen kredit v znesku 4 milijone dinarjev za zidavo sanatorija za pljučne bolezni na Golniku. Če bo šlo vse po sreči, bo ta sanatorij že jeseni služil svojemu namenu. Opremljen bo najmodernejše, tako da bo res ustrezal tehniki sodobne medicine. Celokupni stroški sanatorija bodo znašali okrog 9 milijonov dinarjev. S tem bo tudi končana preko 10-letna borba za zgraditev tega sanatorija.

Odobren je bil tudi nakladen kredit v znesku 8 milijonov za zidavo bolnišnice v Belgradu, tako da bodo znašali skupni stroški železničarske bolnišnice v Belgradu 30 milijonov dinarjev (ker ima Belgrad nešteto drugih virov za zidavo bolnišnic, je vprašanje, če je bila železničarska bolnišnica za prestolnico neobhodno potrebna?).

Za bolnišnico v Sarajevu je bil tudi odobren nakladni kredit v znesku 5 milijonov dinarjev, skupni stroški bolnišnice znašajo torej 15 milijonov dinarjev.

Za bolnišnico v Zagrebu se je tudi odobril nakladni kredit v znesku 5 milijonov dinarjev, tako da bo stala železniška bolnišnica v Zagrebu 21 milijonov dinarjev. Bolnišnico se gradi za obolele člane bolniškega fonda v zagrebški in ljubljanski direkciji.

Odobreni so bili še različni nakladni krediti za dograditev dependansa na vencu Fruške gore (oblastna uprava Novi Sad) 3 milijone dinarjev itd.

Propadel je seveda med drugimi predlog ljubljanske oblastne skupščine, da se odobri kredit 1.400.000 din za nakup doma (Beli križ) v Rogaški Slatini, ki naj bi služil na želodu obolelim članom.

Izmed ostalih predlogov se je sprejelo: Vsi nakladni zahtevani krediti za kritje prekoračenih postavk v letnih preračunih v skupnem znesku 4.590.000 din in Ljubljana dobi 400.000 dinarjev.

Že več let se slovenski delavski delegati borijo pri centralni upravi, da se doseže sprememba v naredbi o zavarovanju drž. prometnega osebja za slučaj bolezni. Ta naredba je za delavstvo, ki spada pod pravilnik o del. drž. promet. ustanov silno krivična.

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

Ako ste delavci resnično zavedni, potem vlagajte svoje prihranke v PRVO DELAVSKO HRANILNICO IN POSOJILNICO V LJUBLJANI.

Tudi delavske organizacije imajo svoj denar pri nas.

LETOS POZOR! »Dürkopp«, »Triumph«, »Styrac«, »Austrodaimler« in kolesa drugih znamk daje po najnižji ceni na obroke Ciril Kmetič v Dobu 110

Da se prizna obolelemu delavcu hranarina za slučaj potrebe za vse leto, odnosno zdravljenje od sedanjih 26 na 52 tednov. Železniški nastavljenici, ki so gotovo manj izpostavljeni vremenskim neprilikam in nevarnemu delu v delavnicah, ki so nehygienične in zakajene, že uživajo te pravice, dočim jih delavstvo, ki spada pod pravilnik o delavcih državnih prometnih ustanov, ne uživa. Preko 40.000 delavcev železničarjev ne uživa te pravice. Predlog je zagovarjal tov. Reberšek, ki je glavni skupščini orisal vso tragiko sedanje naredbe za slučaj bolezni: nakar je glavna skupščina predlog sprejela. Sicer se delavci železničarji ne smejo čuditi, ker jih zastopajo na glavni skupščini komaj trije delegati-delavci, med 45 delegati. Vsi drugi so namreč nastavljenici in veliko višjih

Zavarovanje poljedelskega delavstva

Zakon o zavarovanju delavcev je uvedel pri nas zavarovanje za tri primere (bolezni, nezgode, starost in onemoglost) skoro za vse vrste delavstva in je izvil samo poljedelsko. Tako je ostala polovica slovenskega delavstva nezavarovana. Poljedelskemu delavstvu se je dalo le zavarovanje za primer poškodbe pri poljedelskem stroju. Odkar se je pa to zavarovanje razširilo po posebni pogodbi tudi na kmečke posestnike in člane njihovih družin, je izgubilo po zakonu določeni samo delavski značaj.

Imamo sicer zakonite predpise, ki določajo, kakšne dolžnosti ima kmečki posestnik do obolelega svojega uslužbenca. So pa ti predpisi poselskih redov bivših dežel že tako stari, da jih kmetje več ne poznajo in ne izvajajo. Tudi poljedelski delavci ne vedo zanje in tako ostajajo njihova določila samo — na papirju. Je pa tudi štiritedenska skrb, ki je naložena gospodarstvu za bolnika, zelo kratka. Količkanj resna bolezen traja preko te dobe. In kaj potem? Potem naj skrbi za bolnika občina. Te se pa tudi otrsajo bremen, kakor koli se morejo. Poljedelski delavec pa ostane prepuščen samemu sebi. Obrtni zakon, ki velja, kar se tiče delavstva, tudi za poljedelsko delavstvo, sicer zboljšuje deloma njegov gmotni položaj za začetek bolezni. Toda kako naj uveljavljajo te določbe kmečki uslužbenici, ko jih ne poznajo in ko se v veliki meri ne izvajajo niti pri ostalih strokah delavstva, ki je vendar le še precej zavedno in strokovno organizirano, med tem ko tega za kmetijsko ne moremo trdit?

Potrebno je zato, da se naloži skrb za kmetijskega delavca ob bolezni, nezgodi, ali starosti zavarovalni ustanovi, ki bo delavstvo ščitila, skrbela za izvajanje zavarovanja in dajala poročstvo, da bo delavec res dobil, kar bo zakon ali uredba določila, da mu

Zakaj se podpisujem pod članke

Slišal sem, da nekateri dvomijo, da jaz v resnici pišem članke, ki jih pri naša »Delavska pravica« z mojim podpisom. Da v tem pogledu ne bo dvoma, moram povedati, da vse članke z mojim podpisom pišem sam; uredništvo pa popravi kako slovnično napako, ki se vrine med vrste. Zakaj delam to? Čul sem neko bridko resnico, da razni pisci časniških člankov brez podpisa, dostikrat napišejo nerresnične stvari, zaradi katerih nastajajo celo tiskovne pravde in odgovorni urednik in še druge po zakonu določene osebe morejo priti pred sodišče in biti tudi obsojene, med tem, ko pisec morda veselo živi. »Kaj nam pa morejo?« To sem tudi jaz osebno poskusil. Bil sem svoječasno »slamnat mož« pri štirih ali petih listih. Zdi se mi, da bi bilo časopisje veliko bolj obzirno in dostojno, če bi bila poročila in članki s polnim imenom podpisani ali pa z gotovimi znaki zaznamovani njihovi pisci. Seveda ima tudi to svoje težave in stvarne pomisleke, posebno pa sedaj, ko se posebno v politiki dela veliko za osebne koristi. Politične stranke dostikrat po svojih glasilih napadajo nasprotnike na čisto

uradnikov. Torej ti trije delavski delegati zastopajo preko 40.000 delavcev, zato je razumljivo, da je njihov položaj zelo težaven. Ne odrekamo nastavljenem in uradništvu razumevanja, vendar pri najboljši volji ne morejo zagovarjati delavskih teženj v taki obliki, kot to zastopa lahko delavec.

Sprejet je bil tudi predlog oblastne uprave Ljubljana, da naj bi centralna uprava g. ministra za promet opozorila na člen 219. obrtnega zakona, da v pravilniku o delavcih uveljavi določbo v smislu omenjenega paragrafa, tako da bodo delavci za prvi teden bolezni prejeli poleg hranarine tudi nezmanjšano mezdno.

Nadalje da se uvede poročni volilni sistem pri volitvah za skupščino, ker je sedanji večinski volilni sistem zastarel in krivičen, aktivno in pasivno volilno pravico tako obvezni in neobvezni člani bolniškega fonda, ne samo za skupščinarje, temveč tudi samoupravne organe bolniškega fonda.

Tako je Jugoslovanska strokovna zveza zopet pokazala, da stoji budno na straži za pravice delavstva vseh panog, tako tudi za delavca-železničarja.

gre. Potrebno je torej, da se izvede tudi zavarovanje poljedelskega delavstva v okviru OUZD-ov!

Kaj naj bi bila naloga tega zavarovanja? Brez dvoma je poljedelski delavec največji revež, ko se postara ali tako obnemore, da ne more več sam delati in si služiti kruha. Redki so taki, ki imajo srečo, da so se osamosvojili s prihranki ali priženitvijo na posestvu. Zato je najprej potrebno zavarovanje za starost in onemoglost, ki bo dajalo starostne in onemoglostne podpore — rente. Bolniške primere smo že omenili. Za primer bolezni, bi se morala urediti vsaj zdravniška pomoč ter zdravila. To je najmanj, kar se mora zahtevati in dati. Isto velja tudi za vse poškodbe pri poljedelskem delu. Če je bolizen ali delanezmožnost zaradi bolezni ali obratne nezgode krajša, daje kmečki posestnik še naprej navadno oskrbo. Če pa je delanezmožnost daljša, se pa vsak potruditi, da se znebi za delo nesposobnega delavca. Malo je delavcev, ki bi se mogli v takih primerih kam zateči. Preti jim beračenje in spanje po hlevih. Zato bi bilo potrebno, da bi dajala zavarovalna ustanova takim dolgotrajnim bolnikom tudi podporo v denarju. Krog podpirancev se lahko seveda tudi omeji na najpotrebnejše v opisanem smislu.

Zavarovanje poljedelskega delavstva je potrebno, da se vsaj nekoliko omeji »beg v mesta«. Krščansko strokovno organizirano delavstvo ga je vedno tudi zahtevalo, vendar dolgo brezuspešno. V zadnjem času se zdi, da se napravi korak naprej in sicer mirno ter premišljeno. Mi želimo možem, ki se bavijo z zadevo, čim več sreče pri delu in da bi znali pridobiti za stvar, ki bo koristila desetisočim, tudi predstavnike tistih krogov, od katerih je tudi precej odvisno, da bo zadeva čimprej izvedena.

divjaški način. Odgovornost za to pa naj nosi »odgovorni urednik«, ki je vsaj pri nas drugače le slabo plačani uslužbenec uredništva. V listu kakor je »Delavska pravica«, kjer se dela »za Bog lonaj« je pa to še bolj nerodno. Jaz nimam nobenega osebno koristnega ali koristi iščočega interesa, zato se pa podpisujem. Toda podpis nima drugega pomena, kakor olajšati odgovornost urednika, in pa za znanovanje pisca v zahvalo organizaciji, ki tako krepko in pošteno nastopa in brani stan delovnih ljudi. Zdi se mi to celo potrebno v času, ko se krivično napada edina res krščansko socialistično delavska organizacija brez dokazov in navajanja nepravilnih dejanj, celo po ljudeh, ki bi morali govoriti le čisto resnico po zapovedi: »Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega«. Da ne bom zašel v ta greh, se bom pa še nadalje podpisoval pod svoje članke, če jih bo uredništvo »Delavske pravice« hotelo sprejemati!

Jože Gostinčar.

Kupujte pri tistih, ki oglašujejo v našem listu!

Strokovnim skupinam tekstilnega delavstva!

Po sklepu seje z dne 7. aprila t. l. se vrši v nedeljo 21. aprila ob 9. uri dopoldne v Ljubljani v prostorih JSZ občni zbor »Zveze tekstilnega delavstva«. Vse delegate skupin tekstilnega delavstva pozivamo, da se občnega zbora gotovo udeležijo in prineso s seboj od funkcionarjev podpisana pooblastila.

Delavsko zadružništvo

Vrhovci. V nedeljo je imela Splošna posojilnica svojo 1. redno letno skupščino. Udeležba je bila kar lepa, saj se je udeležilo 21 zadružnikov. Odborniki so podali svoja poročila, iz katerih je bilo razvidno, da je novo ustanovljena kreditna zadruga zaključila svojo prvo poslovno razdobje z lepim uspehom. Njen celoten promet je znašal 657.635 din. Posojil je Splošna posojilnica izplačala 27. Njena posojila so bila poceni: s 6 % obrestmi. Tega se prosili tudi dobro zavedajo, da jih drugje za tak račun ne dobi! To je tudi naš namen, da nudimo delovnemu človeku poceni kredit. Splošna posojilnica je štela konec leta 1939. skupno 43 zadružnikov z 52 deleži. Po poklicu se njeni zadružniki delijo takole: 1 kmet, 1 obrtnik, 5 uradnikov, 4 razni poklici in 34 delavcev. Mislimo, da nam sedaj ne bo nihče očitil, da imamo kakšne drugačne namene, kot smo jih povedali ob ustanovitvi in jih v prvi poslovni dobi z dejanji pokazali. Kdor je svojo prošnjo naslovil na Splošno posojilnico, se mu je ugodno rešila, če je le imel pogoje o jamstvu, ki so po naših pravih predpisani. Delavstvo razume zadružno udejstvovanje pošteno, pravično, nepristransko in za socialnogospodarsko pomoč revnemu človeku. Teh smernic se bomo držali tudi v bodoče, in če nam Bog da, bomo še dosegli lep razvoj na zadružnem polju v svoji ožji in širši okolici. Delavstvo pa naj se tega dobro zaveda in nam pomaga graditi dalje v korist samemu sebi.

UREDNIKOVA POŠTA

Za to številko je urednik naprosil dva sodelavca, da prispevata sestavke o pokojnem kardinalu Verdieru in o zunanjem pregledu. Kljub obljubi pa urednik člankov ni prejel. Toliko v pojasnilo bralcem, ki bodo morda te stvari v listu pogrešali, pa tudi v opomin sodelavcem, da prevzeto delo pravočasno izvršijo — ne pa lahkomišelnost pozabijo na obljube!

Občni zbor Strokovne zveze kovinarjev

Občni zbor »Strokovne zveze kovinarjev« bo v nedeljo 21. t. m. ob 14. uri na Jesenicah. Dopoldne pa tečaj za obratne zapupnike. Oboje v prostorih skupine kovinarjev v starem društvenem domu.

Pridobi svojega trgovca, da bo oglaševal predvsem v tvojem listu »Delavski pravici«!

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon št. 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejanje in odgovarjanje Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečko Zamer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. z. o. o. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blejso)